

## نوسازی و پایداری شهری با تاکید بر حفظ هویت در بافت فرسوده

نویسنده : فروزان خسروی<sup>۱</sup>

۱- کارشناس ارشد شهرسازی، معاون معماری شهرسازی شهرداری منطقه ۲ اهواز، [Khosravi.forouzan@yahoo.com](mailto:Khosravi.forouzan@yahoo.com)

### چکیده

امروزه بسیاری از شهرهای دنیا با مسئله بافت فرسوده مواجه هستند. این بافت ها با توجه به اینکه اغلب در مرکز شهر قرار دارند و هسته اولیه شکل گیری شهرها هستند، از اهمیت به سزایی برخوردارند. بعلاوه اینکه پهنه های وسیعی را شامل می شوند. دو بخش عمده بافت شهری یعنی کالبد و کارکرد، وقتی کیفیت خود را از دست بدهند، فرسوده می شوند. با توجه به این دو بخش هرگاه فعالیت ها و کاربری ها پاسخگوی نیازها باشند ولی کالبد آسبی دیده باشد و یا نظام فعالیت ها به هم ریخته، کاربری ها مختل گردد ولی کالبد حفظ شده باشد فرسودگی نسبی است. اما اگر هر دو فرسودگی حادث شود فرسودگی کامل است. چگونگی حفظ هویت تاریخی در شهرهای مدرن یا شهرهای درحال پیشرفت برای مسئولین شهری بسیار مهم است. برای حل این فرسودگی ها، از الگوهای خاص نوسازی تا بهسازی استفاده می شود. اما اصول پایداری شهری، چارچوبی برای حل مشکلات کنونی و آینده به شکل پایدار در غالب بهسازی و نوسازی ارائه می کند. بنابراین می توان گفت بهسازی و نوسازی با هدف های توسعه پایدار هماهنگی فراوانی دارد.

در دنیای اندیشه پردازی در مورد مداخله در بافت های شهری چندین گرایش عمده از قبیل کارکرد گرایی و، فرهنگ گرایی و توسعه پایدار و... وجود دارد. در دیدگاه کارکردگرایی اولویت با مقولات اقتصادی بوده و محتوای فرهنگی از جایگاه مناسبی برخوردار نیست. در دیدگاه فرهنگ گرایی به ارزش های فرهنگی بیشتر از همه موارد توجه می شود. دیدگاه توسعه پایدار نیز به استفاده بهینه از منابع و حفظ آن برای نسل های بعدی توجه می کند.

اما شاخص هویت یکی از اصول مهم پایداری شهری می باشد که باید در تمامی طرح ها و برنامه ها به حفظ و نگهداری آن توجه ویژه ای شود. این پژوهش توصیفی، پس از شرح مبانی نظری به ابعاد فرسودگی و برنامه های بازآفرینی شهری می پردازد و هدف آن تبیین اهمیت شاخص هویت در نوسازی و پایداری شهری می باشد.

**کلیدواژه ها:** نوسازی - پایداری شهری - هویت شهری - بافت فرسوده

### ۱ - مقدمه

یکی از درگیری های اصلی شهرها ی ایران موضوع مهم بافت های فرسوده می باشد. امکانات این پهنه ها با توجه به سبک زندگی امروزی در شهرها به صورت ناسازگار و ناهماهنگ عمل می کند.

همچنین این نواحی با توجه به اینکه سطح وسیعی را شامل می شوند و جمعیت قابل توجهی که در آن زندگی می کنند باید به شکلی پایدار به حل مشکل آنها پرداخته شود.

بافت های فرسوده معمولاً در شهرها در مراکز شهر قرار دارند و باعث میشوند که شهر به توده ای میان تهی تبدیل شود که موجب بحران هویت است. همچنین این بافت ها معمولاً هسته ی اولیه شکل گیری شهرها هستند و اغلب مواقع دارای ارزش تاریخی می باشند، بدین ترتیب عناصر تاریخی و هویت بخش شهرها در این قسمت ها جای گرفته است و این مسئله حساسیت را در بازآفرینی بافت های فرسوده چند برابر می کند.

بنابراین در این پژوهش سعی بر توصیف نوسازی پایدار شهری با تاکید بر حفظ شاخص هویت در بافت دفرسوده شده است.